

Ala xa Waxayi Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Yaya naxa yi Kitaabui seɓe waxati xɔɔxɔe bun ma. Mangasanyi jaaxi nu na Isayankae jaxankatafe temui naxe, Ala naxa e yaabi yi masenyi ra naxan noɓa findide madundui xungbe ra danxaniyatɔɓe be naxee na tɔɔɔfe Sentane saabui ra.

Isa yi Kitaabui foloma bataaxe solofere nan na danxaniyatɔɓe jama ndee be. A a masenma a a e xa wali birin kolon, naxan fanxi, a nun naxan mu fanxi. Na findixi seriye nan na adamadie be. Ala fe birin kolon. A lanma won xa a kolon a won ma fe yo mu noxunxi Ala ma. A mu nesemuma won ma wali yo ma. Na masenyi mooli nan noɓa won madundude xa won na tɔɔɔfe Ala xa fe ra, kono a man noɓa won magaaxude xa won na fe jaaxi nde kui.

A firin nde, yi Kitaabui a masenma ne won be a Ala fe kolon naxan fama rabade duniya ma. Ala Sentane xa wali kolon, a mixi madaxuma ki naxe. Sentane joxo a ma a a noɓa noɓe Ala senbe ra. Wule nan na ki. Yi Kitaabui xa masenyi xungbe findima Ala xa xunnakeli nan na. Sentane fama ne Ala nun danxaniyatɔɓe gereɗe, a fa mixi seniyeɗe tɔɔɔde a gbeɗe ra. Kono a rajonyi, Ala fama ne Sentane nun a foxirabiree birin xa fe xun nakanade, a e woli yahannama te nun soda xɔɔra, e luma dennaxe

abadan. A fa a xa pama tongo, a e raso ariyanna kui, dennaxan xili falama «Darisalamu Nεενε.» Menni, adamadi kisi kolonma ne naxan maniye mu na. Faxε mu na, tōre mu na. Hεeri nan tun na menni Alatala sεeti ma.

Yi Kitaabui xaranfe ndedi xōrōxō, barima seбели na a ra naxan taali wōyenyi rawalima a gbegbe ra. Misaali gbegbe na a kui naxee a niyama a fahaamu xa xōnō. A mu lanma mixi xa kankan misaali nde ma naxan xōrōxō. Won xa na birin xaran, alako won xa masenyi xungbe to naxan minima yi Kitaabui kui. Na mu xōrōxō alo misaali xunxuri nde naxee rawalima yi Kitaabui kui.

Ala xa lōnni fi won ma yi xaranyi kui. Amina.

Ala xa Waxayi

Isa xa masenyi fōle

¹ Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa laamatunyi nan ya, Ala naxan fixi a ma. A xa maleke naxa na rasanba a xa konyi Yaya ma, alako Ala xa konyi di birin xa a kolon fe naxan fama rabade yi waxati. ² Yaya findixi seede nan na Ala xa masenyi xa fe ra a nun Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa seedejōxōya xa fe ra. A naxan to, a naxa na birin masen. ³ Hεeri na a xaran mixi be, a nun naxee e tuli matima yi masenyi ra naxan tixi Ala xili ra, e man fa yi seбели ratinme, barima waxati bara makōre.

⁴ N tan Yaya, n bara yi seбели ti Isa xa danxaniyatōe pama dōxō solofere ma, naxee na Asi bōxi ma. Ala xa hinne nun bōjesa fi wo ma, Ala naxan na xoro, to, a nun tina. Xaxili solofere

naxee na a xa mange kibanyi ya i, nee fan bara hinne wo ra, ⁵ a nun Ala xa Mixi Sugandixi Isa, naxan findixi seede tinxinxi ra, naxan singe keli mixi faxaxie tagi, naxan dangi bɔxi mange birin na. Matɔxɔɛ na Isa nan bɛ, naxan won xanuxi, naxan won nakisixi won ma yunubie ma a wuli saabui ra. ⁶ A bara won naso Ala xa mangeya niini bun ma, a bara won findi serexɛdubɛɛ ra a Baba Ala bɛ. Nɔrɛ nun senbɛ na a bɛ abadan! Amina.

⁷ Wo wo ya rate koore ma,
a na fafe nuxuie kui.
Adamadi birin a toma nɛ,
hali naxee a masɔxɔ.
Duniya si birin fama sunnunde a xa fe ra.
Iyo, a na na ki nɛ. Amina!

⁸ Marigi Ala xa masenyi nan ya: «N tan nan na a fɔɛ ra, n tan nan na a raɔnyɔni ra, n tan naxan na xoro, to, nun tina, Senbɛ Birin Kanyi.»

⁹ N tan Yaya, wo ngaxakerenyi, won birin na tɔɔrɔfe, won birin na Ala xa mangeya niini nan bun ma, won birin tun nabexixi Isa xa fe i. N nu na Patimosi suri nan ma Ala xa masenyi nun Isa xa seedeɔxɔya xa fe ra. ¹⁰ Ala xa lɔxɔɛ, Ala Xaxili Seniyenxi to n suxu, n naxa xui nde mɛ n xanbi ra. A senbɛ gbo alɔ sara xui. ¹¹ A naxa a masen n bɛ, «I naxan toxi, a seɛ Kitaabui kui, i xa a rasanba danxaniyatɔɛ jama dɔxɔ solofere ma, naxee na Efɛsɛ, Simirina, Peregamo, Tiyatire, Saradesi, Filadelifiya, nun Layodiseya.»

¹² N naxa n mafindi alako n xa a to naxan wɔyenxi n na. N to n mafindi, n naxa lanpui xɛɛma daaxi solofere to. ¹³ N naxa adamadi

maniye to na lanpuie tagi, donma kuye ragoroxi a ma, beleti xεema daaxi balanxi a kanke ra. ¹⁴ A xunyi nun a xunsexe nu fiixe alo yexεε xabe fiixe, xa na mu a ra balabalanyi. A yae nu yanbama alo te. ¹⁵ A sanyie nu gbeelixa alo wure gbeeli raxunuxi, a xui nu gbo alo baa mɔrɔnyi xui. ¹⁶ Tunbui solofere nu na a yirefanyi belexe, santidegema de firin daaxi xεpenxi nu na a de i, a yatagi mayanbama alo soge xɔne.

¹⁷ N to a to n naxa bira a bun ma, n fa lu alo mixi faxaxi. A naxa a yirefanyi belexe sa n ma, a fa a fala, «Hali i mu gaaxu. N tan nan na a foie nun a rapɔnyi ra. ¹⁸ N jipe na a ra. N nu bara faha, kɔnɔ yakɔsi n jipe na a ra abadan. Faxe nun aligiyama saabi kanyi na n tan nan na. ¹⁹ I xa fe nan sebe i naxan toxi, naxan na rabafe, a nun naxan fama rabade. ²⁰ Yi tunbui solofere i naxee toxi n yirefanyi belexe kui, e misaalixi Isa xa danxaniyatɔe jama dɔxɔ solofere xa malekee nan na. Yi lanpui xεema daaxi solofere, e misaalixi Isa xa danxaniyatɔe jama dɔxɔ solofere nan na.»

2

Bataaxe danxaniyatɔe jamae be

¹ A sebe Efese danxaniyatɔe jama xa malekee ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Isa ra tunbui solofere suxuxi naxan yirefanyi belexe kui, naxan jεrema lanpui xεema daaxi solofere tagi: ² «N wo xa fe rabaxi kolon, n wo xa wali kolon, n wo xa tun nabexi kolon. N a kolon mixi jaaxie mu rafan wo ma. N a kolon wo bara mixie makiiti naxee e yete findixi Ala xa xεerae ra, han

wo fan fa e kolon wule false ra. ³ Wo bara wo tun nabexi, wo bara tɔɔɔ n xili xa fe ra, kɔɔ limaniya mu baxi wo yi ra.»

⁴ «Kɔɔ fe keren na na naxan mu rafanxi n ma wo xa fe ra. Wo mu n xanuxi a fanyi ra yakɔsi alo wo nu n xanuxi ki naxe singe ra. ⁵ Wo xa wo ratu a ma, wo nu na ki naxe beenun wo xa wo san nadin. Wo xa tuubi, wo man xa wali suxu alo wo nu a rabama singe ra ki naxe. Xa wo mu tuubi n fama ne wo xɔnyi, n fa wo xa lanpui bade a yire.»

⁶ «Kɔɔ wo bara fe nde raba naxan fan. Wo bara Nikolasi xa pama xa fe xɔn, alo n fan a xɔnxi ki naxe.»

⁷ «Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatɔe pamae be. Naxan na geeni, n na nan luma a xa simaya wuri bogi don, naxan tixi Ala xa ariyanna kui.»

⁸ A sebe Simirina danxaniyatɔe pama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Isa ra, Isa naxan na a fole nun a rapɔnyi ra, naxan nu faxaxi a man fa keli faxe ma: ⁹ «N wo xa paxankate nun setarepa kolon, hali bannaya nde to na wo yi ra. N Yuwifie xa tɔɔɔɔe kolon wo mabiri. E a falama e yete be a Yuwifie, a fa li Yuwifie mu e ra. E findixi Sentane xa mixie nan na. ¹⁰ Wo naxa gaaxu paxankate ya ra, wo fama naxan sotode. Ibulisa a niyama ne wo xa mixi ndee xa sa geeli, alako a xa wo mato. Wo fama ne paxankatade xi fu bun ma. Kɔɔ wo xa lu danxaniya kui han wo faxe loxɔe. Na temui n kisi fima ne wo ma wo sare ra.»

¹¹ «Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatɔɛ pamae be. Naxan na geeni, a mu faxe firin nde kolonma.»

¹² A sebe Peregamo danxaniyatɔɛ pama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Isa ra, santidegema de firin xɛɛnxi kanyi: ¹³ «N a kolon wo xa taa findixi Sentane senbe yire nan na, kɔnɔ wo xirixi n xili ra, wo mu danxaniya raboloxi. Hali waxati ma, n dugutege seede Antipasi faxa temui naxe wo xɔnyi Sentane yire, wo mu n ma kira rabɛnin.»

¹⁴ «Kɔnɔ fe ndee na na naxee mu rafanxi n ma wo xa fe ra. Wo xa mixi ndee birama Balami xa misaali nan fɔxɔ ra, naxan nu bara Balaki rasi a xa gantanyi te Isirayilakae be, e xa subee don naxee baxi serexe ra kuyee be, e xa yene fan naba. ¹⁵ Wo xa mixi ndee fan biraxi Nikolasi xa pama xa xaranyi fɔxɔ ra. ¹⁶ Na kui, wo xa tuubi, xa na mu a ra n fama ne gere tide na mixie be n ma santidegema ra, naxan na n de i.»

¹⁷ «Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatɔɛ pamae be. N <mana> donse nɔxunxi fima ne geeni mixi ma, a nun geme fiixe, xili neene sebexi naxan ma. Mixi yo mu na xili kolon, bafe na geme kanyi ra.»

¹⁸ A sebe Tiyatire danxaniyatɔɛ pama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Ala xa Di ra, naxan yae yanbama alo te, a sanyie luxi alo wure gbeeli raxunuxi: ¹⁹ «N wo xa fe rabaxi kolon, wo xa xanunteya, wo xa danxaniya, wo xa wali fanyi, wo xa tunnabexi, a nun wo naxan birin nabaxi a donxɔɛ ra naxan gbo dangi wo xa wali singee ra.»

²⁰ «Kɔnɔ fe keren na na naxan mu rafanxi n ma wo xa fe ra. Wo bara a lu Yesabela, gine naxan a yeɛ findixi namipɔnmɛ ra, a xa xaranyi ti naxan n ma konyie ratantanma, alako e xa fe kobi raba, e xa subee don naxee baxi sɛrɛxɛ ra kuyee bɛ.

²¹ N bara diɲɛ alako a xa tuubi, kɔnɔ a mu tinxi a yuge ɲaaxi masarade. ²² Na na a ra, n a rasoma nɛ ɲaxankate kui, a tan nun a yeɛ raba booree, xa e mu tuubi. ²³ N fama nɛ a xa die fan faxade. Na kui, danxaniyatɔɛ ɲama birin a kolonma nɛ a n tan nan mixi bɔɲɛ nun a sondonyi matoma, n tan nan e xa fe rabaxi sare ragbilenma e ma.»

²⁴ «Kɔnɔ wo tan, Tiyatireka mixi dɔnxɔɛ naxee mu na yi fe kui, naxee mu soxi Sentanɛ xa gundo kui, n mu kote gbɛtɛ dɔxɔma wo xun ma kɔrɛ.

²⁵ Wo naxan sɔtɔxi, wo na suxu gben, han n fama tɛmui naxɛ. ²⁶ Naxan na geeni, naxan n ma wali suxuma han a rapɔnyi, n mangɛya fima na kanyi nan ma, a xa sie yamari. ²⁷ «A e yamarima sawuri wure daaxi nan na, a e kanama nɛ alɔ feɲɛ ibɔɔma ki naxɛ», ²⁸ alɔ n sɛnbɛ sɔtɔxi ki naxɛ n Baba Ala ra. N man subaxa looloe fima nɛ na kanyi ma.»

²⁹ «Tuli na naxan bɛ, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyɛnxi xa masenyi ra danxaniyatɔɛ ɲamae bɛ.»

3

Bataaxɛ danxaniyatɔɛ ɲama gbɛtɛɛ bɛ

¹ A sɛbɛ Saradesi danxaniyatɔɛ ɲama xa malekɛ ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Isa ra, naxan Xaxili solofere yamarima, tunbui solofere suxuxi naxan yi ra:

«N wo xa wali kolon. Mixi ƙoƙo a ma a wo ɗiɗe na a ra, ƙoƙo wo bara faxa. ² Wo naxa yanfa, wo xa wo bore ralimaniya, naxee na faxe kira xon, barima nde luxi wo xa wali ra n Marigi Ala be. ³ Wo xa ratu na masenyi ma, wo naxan masotoxi, wo naxan mexi. Wo xa a ragata wo boɗe kui, wo xa tuubi. Xa wo mu wo ɗengi sa yi xon, n fama ne waxati nde kui wo mu naxan kolon, na fa findi terenna ra wo be alo muɗeti fa temui. ⁴ Ƙoƙo mixi ndee na Saradesi naxee mu noxoxi fe jaaxi ra. Nee fama ne ɗerɗe n seeti ma, donma fiixe ragoroxi e ma, barima na nan findixi e xa wali sare ra.»

⁵ «Naxan na geeni, donma fiixe ragoroma a ma. N mu a xili bama simaya buki kui, n a xa fe falama ne n Baba Ala be a xa malekee ya xori. ⁶ Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatɗe jamae be.»

⁷ A seɓe Filadelifiya danxaniyatɗe jama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Seniyentɗe nonɗi fale ra, Dawuda xa saabi na naxan yi ra, naxan naade rabima mixi mu no a balande, naxan naade balanma mixi mu no a rabide: ⁸ «N wo xa wali kolon. N a kolon wo senbe mu gbo, ƙoƙo wo bara n ma masenyi rabatu, wo mu n yanfa. Na kui, n bara naade nde rabi wo ya ra, mixi mu no ma naxan balande. ⁹ N fama ne mixie sade wo beɓe naxee a falama e yete be a Yuwifie, ƙoƙo e findixi Sentane xa jama nan na. E na wule nan falafe. N fama ne e ra, e xa e magoro wo be, e xa a kolon wo rafan n ma. ¹⁰ Wo to n ma masenyi rabatu tunnaɓexi kui, n fan wo ratangama ne na waxati xoroɗe

ma naxan fama dunija lide, a fa dunija mixi birin mato. ¹¹ A gbe mu luxi n xa fa. Wo naxa wo xa danxaniya bejin, alako mixi yo naxa wo sare fanyi ba wo yi ra.»

¹² «Naxan na geeni, n a findima n Marigi Ala xa horomobanxi kinki ra, a xa lu menni abadan. N nan n Marigi Ala xili nun n Marigi Ala xa taa xili sebema ne a ma. Na taa findixi Darisalamu neene nan na, Ala naxan nagoroma kelife koore ma. N nan n xili neene fan sebema ne a ma. ¹³ Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatoe jamae be.»

¹⁴ A sebe Layodiseya danxaniyatoe jama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Isa ra, naxan findixi Ala sago rakamali ra, a xa seede laxixe, Ala xa daalie daaxi naxan saabui ra: ¹⁵ «N wo xa wali kolon. Wo mu xinbeli, wo mu wolen. A xoli n ma wo xa nate tongo, wo xa xinbeli, xa na mu a ra wo xa wolen. ¹⁶ Wo to fa luxi a tagi, wo mu wolen, wo mu xinbeli, n wo raboloma ne. ¹⁷ Wo bara a fala, <Bannamixie nan muxu ra, muxu hayi mu na fefe ma.> Wo mu a kolon a wo findixi toromixie nan na, a nun misikiinee, setaree, donxue, nun mixi mageli. ¹⁸ N marasi naxan fima wo ma, wo xa xema fanyi sara n ma, xema naxan gbi baxi te ra, alako wo xa findi bannamixie yati ra. Wo xa donma fixe sara n ma, wo xa na ragoro wo ma, alako wo xa ba tixi wo mageli ra, yaagi xa ba wo ma. Wo man xa ya seri sara n ma, alako wo xa fe igbe. ¹⁹ N nan n xanuntenyie nan xuruma, n e matinxin. Wo xa wakili, wo xa tuubi. ²⁰ N tixi naade ra, n na a konkonfe. Xa mixi nde n xui me, a naade rabi n

be, n soma ne a xonyi, muxu fa muxu dege yire keren.»

²¹ «Naxan na geeni, a luma n seeti ma n ma kibanyi kui, alo n tan fan to geeni, n fa n magoro n Baba Ala seeti ma a xa kibanyi kui. ²² Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatɔɛ jamae be.»

4

Ala xa kibanyi ariyanna

¹ Na birin to dangi, n naxa ariyanna naade rabixi to koore ma. N man naxa xui nde me, n nu bara naxan singe me. A senbe nu gbo alo sara. A naxa a masen n be, «I xa te bebiri, n xa fe masen i be naxan fama rabade.» ² Ala Xaxili Seniyenxi naxa n suxu keren na. N naxa kibanyi nde to ariyanna, mange magoroxi a kui. ³ A nɔre nu yanbama alo geme tofanyi mayilenxie, senkui tofanyi nu na a xa kibanyi rabilinyi.

⁴ Kibanyi mɔxɔɔɛn nun naani nu na Ala xa kibanyi rabilinyi, fori mɔxɔɔɛn nun naani magoroxi e kui. Donma fixe nu ragoroxi e ma, mange katanyi xeema daaxi nu saxi e xun na. ⁵ Seyamakonyi nun galanyi xui e nu minima kibanyi kui. Lanpui solofere nu dexema kibanyi ya i. Nee misaalixi Ala Xaxili kamalixi nan na. ⁶ Baa tinse fan nu na kibanyi ya i.

Nimase naani nu na Ala xa kibanyi rabilinyi, yae nu na e yatagi nun e kobe ma. ⁷ Nimase singe nu maniyaxi yete nan na, a firin nde nu maniyaxi ningeyɔre nan na, a saxan nde nu maniyaxi adamadi nan na, a naani nde nu maniyaxi xaruma nan na, naxan jereema koore

ma. ⁸ Na nimase naani birin, gabutenyi senni nu na e ma. Yae fan nu na e be yire birin, e gabutenyie fari nun e bun ma. Kɔɛ nun yanyi e nu luma a fala ra,
 «Marigi Ala seniyeɛn,
 Marigi Ala seniyeɛn,
 Marigi Ala seniyeɛn.
 A findixi Senbe Kanyi nan na naxan na xoro, to, nun tina.»

⁹ Na nimase naani nu fa Mange matɔɔɔ, e mange binya naxan magoroxi kibanyi kui, e mange tantu, naxan nɔɔɛ a ra abadan, ¹⁰ na fori mɔɔɔɔɔn nun naani, e felenma bɔxi ma Mange ya i, naxan magoroxi kibanyi kui, e fa a batu naxan nɔɔɛ a ra abadan. E nu e xa mange katanyi ba e xun na, e nu e sa kibanyi san na, e nu fa a fala, ¹¹ «Muxu Marigi Ala, matɔɔɔɔɔ, binye, nun senbe na i tan nan be, barima i tan nan se birin daaxi, i tan nan na birin janigexi, i tan nan na birin nagirixi.»

5

Buki nde rabife

¹ Na dangi xanbi, n naxa Ala to a xa kibanyi kui, buki nde nu na a xonye, sebeli tixi a kui nun a fari, a mabalaxi a balanse solofere ra. ² N naxa maleke senbema nde to, a a falama a xui itexi ra, «Nde nɔma yi buki rabide, nde nɔma a balensee bade a ma?» ³ Nimase yo mu nu na koore ma, bɔxi ma, xa na mu a ra bɔxi bun ma, naxan nu nɔma na buki rabide, a a kui mato. ⁴ Na kui, n naxa wa a gbegbe ra, barima nimase yo mu nu na, naxan nu nɔma na buki rabide, a

a kui mato. ⁵ Fori nde naxa a fala n be, «I naxa wa, Yuda bõnsõe xa yete, naxan findixi Dawuda bõnsõe ra, a bara geeni. A tan nan nõma na buki nun a balansee solofere rabide.»

⁶ Na temui n naxa Yexexyõre to a tixi kibanyi nun na nimase naani nun na forie tagi. Na Yexexyõre nu luxi ne alo a kõn naxabaxi. Feri solofere nun ya solofere nu na a be, naxee misaalixi Ala Xaxili Seniyenxi kamalixi ra, naxan nu bara xee dunija yire birin ma. ⁷ Yexexyõre naxa a maso Ala ra, naxan nu magoroxi kibanyi kui, a fa buki rasuxu Ala yirefanyi xõnye.

⁸ A to buki masoto, na nimase naani nun na fori mõxõjen nun naani, e naxa suyidi Yexexyõre be. Kõra nu na e birin yi ra, a nun surayi sase xema daaxi naxee rafexi surayi ra, naxan misaalixi seniyentõee xa Ala maxandie ra.

⁹ E naxa beeti neene nde ba, e nu a fala,
«I tan nan daxa yi buki tongode,
i tan nan daxa a balansee rabide,
barima i bara i yete ba serexe ra,
i bara adamadie xunsara Ala be i wuli saabui ra,
adamadi naxee kelixi bõnsõe birin,
naxee xui birin falama,
naxee fatanxi pamanõ nun si birin na.

¹⁰ I bara na adamadie findi serexedubee ra muxu Marigi Ala be.

I bara e raso Ala xa mangeya niini bun ma.
E fama ne dunija yamaride.»

¹¹ Na temui n naxa maleke wulu wulu wuyaxi to, n naxa e xui me Ala xa kibanyi, na forie, nun na nimasee rabilinyi. ¹² E naxa a fala e xui itexi

ra, «Υεξεεγῶρε naxan baxi serexe ra, a daxa a xa senbe, bannaya, lonni, nɔe, binye, matoxɔe, nun tantui sɔtɔ.» ¹³ Nimase naxan birin na kooore ma, bɔxi fari, bɔxi bun ma, baa ma, a nun daalise birin, n nee birin xui me ne, e nu fa a fala, «Matoxɔe, binye, tantui, nun senbe na Ala be naxan magoroxi kibanyi kui, a nun Υεξεεγῶρε be abadan.» ¹⁴ Na nimase naani naxa a ratin, «Amina.» Forie naxa e felen bɔxi ma, e Ala nun Υεξεεγῶρε batu.

6

Buki balanse

¹ N naxa Υεξεεγῶρε to buki balanse singe rabi ra. N naxa nimase nde xui me kelife na nimase naani tagi. A xui senbe nu gbo alo galanyi. A naxa a fala, «Fa.» ² Na dangi xanbi, n naxa soe fiixe nde to, xali suxuxi a ragima yi, mange katanyi saxi a xun ma, a fa siga xunnakeli kui, a man xa sa geeni.

³ A to buki balanse firin nde rabi, n naxa nimase firin nde xui me. A naxa a fala, «Fa.» ⁴ Soe gbeeli naxa mini. E naxa a ragima yamari a xa bɔnesa ba dunija kui, alako adamadie xa nu e bore kon naxaba. Santidegema belebele naxa so a yi ra.

⁵ A to buki balanse saxan nde rabi, n naxa nimase saxan nde xui me. A naxa a fala, «Fa.» N naxa soe fɔɔre to. Sikeeli nu suxuxi a ragima yi ra. ⁶ N naxa xui nde me na nimase naani tagi, «Mengi kilo keren sare lanma loxɔe keren wali sare nan ma. Fundenyi maniyɛ kilo saxan lanma

lɔxɔɛ keren wali sare nan ma. I naxa ture nun weni xun nakana.»

⁷ A to buki balanse naani nde rabi, n naxa na nimase naani nde xui mɛ. A naxa a fala, «Fa.»

⁸ N naxa soe burexe xinde daaxi to. A ragima xili nɛ «Faxɛ,» laaxira nu biraxi a fɔxɔ ra. Nɔɛ naxa so e yi ra dunɪɲa sɛɛti keren xun ma a sɛɛti naani ya ma, alako e xa mixie faxa santidɛgema ra, kaame ra, wuganyi ra, a nun sube xaɲɛxie ra, naxee na wula i.

⁹ A to buki balanse suuli nde rabi, n naxa mixie nii to sɛrɛxɛbade bun ma, mixi naxee kɔn nu bara raxaba barima e nu birama Ala xa masenyi nan fɔxɔ ra, e findi a xa seedee ra. ¹⁰ E naxa a fala e xui itexi ra, «Marigi sɛniyenxi nɔndi fale, i buma han temui mundun fafe ra kiiti sade, alako muxu gbe xa ɲɔxɔ dunɪɲa mixie ma naxee bara muxu faxa?» ¹¹ Donma kuye fiixe naxa so e birin yi ra. Mixi nde naxa a fala e bɛ e xa mame ti sinden, han e walibooree nun e ngaxakerenyie xasabi xa kamali naxee lanma e xa faxa alɔ e tan.

¹² A to buki balanse senni nde rabi, bɔxi naxa sɛrɛn sɛnbɛ ra, soge naxa ifɔɔɔ alɔ sunnun donma fɔɔɛ, kike naxa lu alɔ wuli, ¹³ tunbuie naxa bira bɔxi ma, alɔ foye belebele xɔɛ bogi rabirama ki naxɛ. ¹⁴ Koore naxa ba na, alɔ kɛɛdi makuntanma ki naxɛ a xa ragata. Geyae nun surie fan naxa keli e yire. ¹⁵ Dunɪɲa mangɛɛ, kuntigie, sɔɔri yareratɛ, bannaɛ, sɛnbɛmaɛ, konyie, nun lasirie, e birin naxa e nɔxun yilie kui a nun geya gɛmɛɛ longori ra. ¹⁶ E nu fa a fala geyae nun fanyee bɛ, «Wo bira muxu ma, wo xa muxu nɔxun Ala ma, naxan magoroxi mangɛ

kibanyi kui, a nun Ὑεξεεγορε xa xone ma.» ¹⁷ E xa xone λoxoe xungbe bara a li. Nde noma a yete ratangade na ma?

7

Ala xa nama

¹ Na dangi xanbi, n naxa maleke naani to, e tixi dunija tunxui naani ra. E nu dunija foye naani ratima, alako foye naxa mini boxi ma, baa ma, xa na mu sansie ma. ² N naxa maleke gbete fan to a kelife sogetede mabiri, Ala Nije xa tonxuma suxuxi a yi ra. A naxa a masen a xui itexi ra, na maleke naanie be, naxee nu yamarixi fe xone rabade boxi nun baa ra, ³ «Wo naxa wo belexe din boxi nun baa nun wuri bilie ra sinden, han muxu xa ge tonxuma sade Ala xa walikee tigi ma. ⁴ N naxa na walikee konti xasabi me, Ala xa tonxuma saxi naxee ma. E findi mixi wulu keme wulu tongo naani nun wulu naani nan na, kelife Isirayila bonsoe birin ya ma.

⁵ Mixi wulu fu nun firin Yuda bonsoe ya ma
naxee matonxumaxi,

mixi wulu fu nun firin Ruben bonsoe ya ma,

mixi wulu fu nun firin Gadi bonsoe ya ma,

⁶ mixi wulu fu nun firin Aseri bonsoe ya ma,

mixi wulu fu nun firin Nafatali bonsoe ya ma,

mixi wulu fu nun firin Manasi bonsoe ya ma,

⁷ mixi wulu fu nun firin Simeyon bonsoe ya ma,

mixi wulu fu nun firin Lewi bonsoe ya ma,

mixi wulu fu nun firin Isakari bonsoe ya ma,

⁸ mixi wulu fu nun firin Sabulon bonsoe ya ma,

mixi wulu fu nun firin Yusufu bonsoe ya ma,

mixi wulu fu nun firin Bunyamin bɔnsɔɛ ya ma naxee matɔnxumaxi.»

⁹ Na dangi xanbi, n naxa jama gbege to, naxan mu nu nɔma kɔntide, kelife si birin, bɔnsɔɛ birin, xabile birin, nun xui birin. E nu tixi Ala xa kibanyi nun Yexexyɔɔɛ ya i, donma kuye fiixe ragoroxi e ma, tugi fense suxuxi e yi.

¹⁰ E naxa a masen e xui itexi ra, «Kisi na muxu Marigi Ala be naxan magoroxi kibanyi kui, nun Yexexyɔɔɛ be.» ¹¹ Malekee nu tixi kibanyi, forie nun nimase naanie rabilinyi, e naxa e yatagi rafelen bɔxi ma, e Ala batu ¹² yi fe fale ra, «Amina. Matɔxɔɛ, nɔɔɛ, lɔnni, tantui, binye, nɔɛ fanyi, nun senbe na muxu Marigi Ala nan be abadan. Amina.»

¹³ Na temui fori nde naxa n maxɔrin, «Nde na na mixie ra donma fiixe ragoroxi naxee ma? E kelixi minden?» ¹⁴ N naxa a yaabi, «N Marigi, i tan nan a kolon.» A naxa a masen n be, «Mixie nan e ra, naxee kelixi na jaxankate xungbe kui. E bara e xa donmae xa Yexexyɔɔɛ wuli ra, na nan a toxi e xa donmae fiixexi. ¹⁵ Na nan a toxi e tixi Ala xa kibanyi ya i, e fa a batu kɔɛ nun yanyi a xa hɔɔmɔlingira kui. E na Ala xa niini bun ma, naxan magoroxi kibanyi kui. ¹⁶ Kaame nun ye xɔli mu e suxuma sɔnɔn, soge nun kuye fure mu e tɔɔɔma sɔnɔn, ¹⁷ barima Yexexyɔɔɛ naxan na kibanyi seeti ma, na nan fama e degede, a e xun ti kisi ye yire ra. Ala fama ne e yaye birin nafurukude.»

8

Buki balanse solofere nde rabife

¹ A to buki balanse solofere nde rabi, kuye naxa lu yen waxati tagi jɔndɔn bun ma. ² N naxa malekɛ solofere to, naxee nu tixi Ala ya i, sara solofere naxa so e yi ra.

³ Malekɛ gbɛtɛ naxa fa, a ti sɛrɛxɛbade fari, surayi sase xɛɛma daaxi nu na a yi ra. E naxa surayi gbege so a yi ra, a nun sɛniyɛntɔɛ birin xa Ala maxandie ra. A naxa na surayi gan sɛrɛxɛbade xɛɛma daaxi ma Ala xa kibanyi ya i. ⁴ Surayi tuuri naxa te Ala ya i, a nun sɛniyɛntɔɛ xa Ala maxandie, kelifɛ malekɛ bɛlɛxɛ. ⁵ Malekɛ naxa surayi ganse tongo, a naxa sɛrɛxɛbade tɛ sa a kui, a fa a woli dunija ma. Galanyie naxa bula, xuie naxa mɛ, seyamakɔnyie naxa mini, bɔxi naxa sɛrɛn.

⁶ Malekɛ solofere, sarae nu na naxee yi ra, nee naxa keli, e xa sarae fe. ⁷ Malekɛ singe to a xa sara fe, balabalanyi nun tɛ naxa goro dunija ma, e masunbuxi wuli ra. Bɔxi itaxunxi saxan na, na dɔxɔde saxan nde naxa gan. Wuri bilie itaxunxi saxan na, na dɔxɔde saxan nde naxa gan. Nooge xinde birin naxa gan.

⁸ Malekɛ firin nde to sara fe, geya xungbe, tɛ naxan ganfe, a naxa sin baa ma. Baa itaxunxi saxan na, na dɔxɔde keren naxa findi wuli ra. ⁹ Baa nimasee itaxunxi saxan na, na dɔxɔde saxan nde naxa faxa. Kunkuie itaxunxi saxan na, na dɔxɔde saxan nde fan naxa kana.

¹⁰ Malekɛ saxan nde to sara fe, tunbui dɛxɛxi belebele naxa bira. Xuree itaxunxi saxan na, na tunbui naxa bira na saxan nde ma a nun dulonyie ma. ¹¹ Na tunbui xili nɛ «Xɔnɛ.» Dunija ye itaxunxi saxan na, na dɔxɔde saxan

nde to findi xɔnɛ ra, adamadi gbegbe naxa faxa na ma.

¹² Malekɛ naani nde to sara fe, soge, kike, nun tunbui itaxunxi saxan na, na dɔxɔde saxan nde naxa findi dimi ra. Nde naxa ba yanyi nun kɔɛ xa naiyalanyi ra.

¹³ Na tɛmɔi n naxa xaruma nde xui mɛ koore ma, a naxa a fala a xui itexi ra, «Naxankatɛ na duniɲa mixie bɛ, ɲaxankatɛ na e bɛ sara fe tɛmɔi, malekɛ saxanyie fama naxee fede.»

9

Malekɛ xa sara fe dɔnxɔɛɛ

¹ Malekɛ suuli nde to sara fe, n naxa tunbui to bira ra bɔxi kelife koore ma. E naxa yili tilinxi naade saabi so a yi ra. ² A naxa na yili naade rabi, tuuri gbegbe naxa mini a kui alo tɛ belebele tuuri han soge naxa makoto, kuye naxa idimi. ³ Tugumie naxa mini tuuri kui, e fa goro bɔxi ma. E nu bara sɛnbɛ sɔto alo tali. ⁴ E nu bara yaamari sɔto a falafe ra e naxa din bɔxi ɲooge ra, nun se xinde, a nun wuri bili yo ra. A nu lanma e xa adamadie gbansan nan tɔɔɔ Ala xa tɔnxuma mu saxi naxee tigi ma. ⁵ E nu bara yaamari sɔto a falafe ra e naxa adamadie faxa, e xa e tɔɔɔ tun kike suuli bun ma. E nu mixi bunma nɛ alo tali. ⁶ Na loxɔɛɛ, mixie faxɛ xɔli mawama nɛ na tɔɔɛ xa fe ra, kɔnɔ e mu nɔma faxade. Faxɛ xɔli e suxuma nɛ, kɔnɔ faxɛ a makuyama nɛ e ra.

⁷ Na tugumie maniyaxi soe nan na, naxee rawalima gere kui. Mange katanyi xɛɛma daaxi nu dusuxi e xun na, e yatagie nu luxi nɛ alo mixie. ⁸ E xunsexɛ nu luxi nɛ alo ginɛɛ xunsexɛ.

E jinyie nu luxi ne alo yete jinyie. ⁹ Wure makantase nu na e kanke ma, e gabutenyie nu xui raminima alo soori ragise xui, soe gbegebe naxan bendunma. ¹⁰ E xuli nu mixi bunma alo tali, na xone nu fa mixi tɔɔɔ kike suuli bun ma. ¹¹ E xa yarerati nu findixi na yili tilinxi xa maleke nan na, naxan xili nu falaxi Eburu xui «Abadon,» a nu falaxi Gireki xui «Apoliyon,» na nan na ki «Yire Kanɛ.» ¹² Naxankate singe bara dangi, firin nan luxi.

¹³ Maleke senni nde to sara fe, n naxa xui nde me kelife serexebade xema daaxi feru tunxun naanie ma, naxan na Ala ya i. ¹⁴ Na xui naxa a fala maleke senni nde be, sara nu suxuxi naxan yi, «Na maleke naani rabɛnin, naxee xirixi Efirati xure ma.» ¹⁵ Na maleke naanie nu na waxati yati nan mamema, alako e xa adamadi ndee faxa. Adamadie itaxunxi saxan na, e xa na doxode saxan nde faxa. E naxa fulun na wali xili ma.

¹⁶ Na soe rafi gali xasabi nu dangi miliyon keme firin na. N naxa na konti me. ¹⁷ Na laamatunyi kui n naxa na soee nun e ragie to. E kanke makantase nu mapingixi ne a gbeeli, a fɔɔɔ, nun a nerefunyi daaxi. Soe xunyie nu luxi alo yete xunyi. Te, tuuri, nun soda nu minima e de kui. ¹⁸ Dunjina mixi itaxunxi saxan na, na doxode saxan nde naxa faxa na gbaloe saxanyi mooli ra: te, tuuri, nun soda naxan nu minima e de kui. ¹⁹ Na soee senbe nu na e de nun e xuli nan kui. E xuli nu maniyaxi boximase nan na, xunyi nu na a be naxan mixi tɔɔɔma. ²⁰ Mixi naxee mu faxa na gbaloe saabui ra, e mu gbilen e xa wali kobie foxo ra. E nu jinnɛe nan batuma, a

nun kuyee xεεma daaxi, gbeti daaxi, wure gbeeli daaxi, gεmε daaxi, nun wuri daaxi, naxee mu noma se tode, naxee mu noma fe mεde, naxee mu noma jεrede. ²¹ Na mixie mu gbilen e xa faxa tife foxo ra, e xa manduru walie, e xa fe jaaxie, nun e xa mujεe xa fe foxo ra.

10

Malekεe xa buki lanmadi

¹ N naxa malekεe senbεma gbete to goro ra kelife koore nuxui kui. Senkui nu na a xunyi rabilinyi, a yatagi nu yanbama alo sogε, a sanyie nu maniyaxi te nan na. ² Buki lanmadi nu na a bεlexε, a rabixi. Malekεe yirefanyi sanyi nu tixi baa fari, boore fan nu tixi xare ma. ³ A naxa a xui ramini senbe ra, naxan maniya yete xui ra. Galanyi solofere naxa a xui ratin. ⁴ Na galanyi solofere xui to mini, n nu wama na sebefε, kono xui nde naxa keli koore ma, a a fala n be, «Galanyi solofere xa masenyi noxon, i naxa a sebe.»

⁵ Malekεe naxan sanyi nu tixi baa nun xare fari, a naxa a yirefanyi bεlexε itala koore ma, ⁶ a fa a kali Ala ra naxan jije a ra abadan, naxan koore, boxi, nun baa daa, a nun e kui se birin. A naxa a masen a waxati mu fa dugundife sonon. ⁷ Malekεe solofere nde na a xa sara fe temui naxe, Ala gundo fama ne kamalide alo a nu bara a masen a xa konyi namijonmεe be ki naxe.

⁸ Na xui naxan nu bara woyen n be kelife koore ma, na man naxa a masen n be, «Siga, i sa buki lanmadi rabixi tongo naxan na malekεe bεlexε, malekεe naxan sanyi tixi baa nun xare fari.» ⁹ N

naxa siga na maleke yire, n fa a maxandi a xa na buki lanmadi so n yi ra. A naxa a fala n be, «I xa a tongo, a don. A xone rasoma ne i furi, kono a joxunma ne i de kui alo kumi.» ¹⁰ N naxa na buki lanmadi tongo maleke belexe, n naxa a don. A nu joxun n de kui alo kumi, kono a to n furi kui li, a naxa findi xone ra. ¹¹ Na temui a naxa a fala n be, «A lanma i man xa woyen Ala xili ra jamanee xa fe ra, sie xa fe ra, xui gbete false xa fe ra, nun mange gbegbe xa fe ra.»

11

Taa seniyeñxi nun seede firinyie

¹ Maleke nde naxa se maniyase wuri daaxi so n yi ra, a nu fa a fala, «Keli, i xa Ala xa hɔrɔmɔbanxi nun serexebade maniya, i man xa batulae konti. ² I naxa yire maniya naxan na tande, barima si gbete fama menni nan tongode, e fa taa seniyeñxi kana kike tongo naani nun firin bun ma. ³ N masenyi soma n ma seede firinyie nan yi ra, e naxan tima n xili ra xi wulu keren xi keme firin nun xi tongo senni bun ma, sunnun donma ragoroxi e ma. ⁴ Na seede firinyie misaalixi oliwi wuri firin nan na, a nun lanpui firin naxee tixi Daali Marigi ya i. ⁵ Xa mixi nde fa wa fe jaaxi rabafe e ra, te nan minima e de kui, a e yaxuie xa fe kana. Iyo, xa mixi nde wama e toorofo, na kanyi faxama na mooli nan na. ⁶ Senbe na e be koore balanfe ra, alako tune naxa fa e xa namijonme wali raba temui. Senbe na e be ye masarafe wuli ra, a nun fure jaaxi

mooli wuyaxi raminife dunija ma e wama a xon ma temui naxe.»

⁷ Na seede firinyie na ge e xa seedenoxoya ra, na sube naxan minixi yili tilinxi kui, na nan e gerema, a no e ra, a e faxa. ⁸ E furee sama ne taa belebele malande, e Marigi banban wuri magalanbuxi ma dennaxe. Na taa maniyaxi Sodomana nan na, xa na mu a ra Misira. ⁹ Mixie kelima si, bonsae, xui, nun jamanε birin nan ma, e fa e fure matode xi saxan nun a tagi bun ma. E mu tinma mixi xa e ragata.

¹⁰ Mixie fama seewade dunija ma na mixi firinyie nan faxafe ra, barima na namijonme firinyie nu bara mixie tooro. E se ndee fi e booree ma na seewe xa fe ra.

¹¹ Na xi saxan nun a tagi to dangi, Ala naxa nii raso e fate, e man xa ti e sanyie xun na. Naxan birin e to, e naxa gaaxu ki fanyi ra. ¹² Na seede naxa xui senbema nde me kelife koore ma a falafe ra, «Wo xa te han be.» E naxa te koore ma nuxui kui e yaxuie ya xori. ¹³ Na temui, boxi naxa seren. Taa itaxunxi fu ra, na doxode fu nde naxa bira. Na boxi xa serenyi naxa mixi wulu solofere faxa, mixi donxoe naxa kaaba, e fa Ala matoxo, naxan na koore ma.

¹⁴ Naxankate firin nde bara dangi, a gbe mu luxi a saxan nde fan xa fa.

¹⁵ Maleke solofere nde to sara fe, xui itexie naxa mini koore ma a falafe ra, «Mangeya naxan nu na dunija ma, na bara findi muxu Marigi nun a xa Mixi Sugandixi gbe ra. A xa mangeya buma ne abadan.»

¹⁶ Na fori moxonen nun naani, naxee nu magoroxi kibanyie kui Ala ya i, e naxa e felen

bɔxi ma, e Ala batu. ¹⁷ E naxa a fala, «Muxu bara muxu Marigi Ala Senbe Kanyi tantu, naxan nu na singe han to, barima i bara i senbe magaaxuxi ramini, i xa mangeya xa ti dunija. ¹⁸ Namanee nu bara xɔnɔ, kɔnɔ i xa xɔne bara e li, kiiti waxati bara fa. Na kui, mixi faxaxie makiitima ne, i xa konyi namijɔnmee e sare sɔtoma ne, a nun seniyeɔee, nun naxee gaaxuma i xili ya ra, dimedie nun forie. Naxee bara dunija kana, e fan xun nakanama ne.» ¹⁹ Ala xa hɔrɔmɔlingira naxan na koore ma, a naxa rabi, birin naxa Ala xa saate kankira to naxan na hɔrɔmɔlingira kui. Na temui seyamakonyie, galanyi xuie, bɔxi serenyi, nun balabalanyi belebele naxa mini senbe ra.

12

Gine, dimedi, nun sube magaaxuxi

¹ Tɔnxuma belebele naxa mini koore ma. Soge nu na na gine nde rabilinyi, kike nu na a sanyi bun ma, tunbui fu nun firin nu na a xun na alo mangɛ katanyi. ² A nu na gbelegbelefe tɔɔre kui, barima a nu na di barife a teegeɛxi naxan ma.

³ Tɔnxuma gbete fan naxa mini koore ma. Sube magaaxuxi xungbe nde nu na, a gbeelixi alo te, xunyi solofere nu na a be, a nun feri fu. Mangɛ katanyie nu na a xunyi solofere birin fari.

⁴ Tunbui itaxunxi saxan na, a xuli naxa din na dɔxɔde saxan nde ra, a e woli bɔxi ma.

Sube magaaxuxi naxa keli, a fa ti gine ya i naxan nu na di barife, alako a xa na diyɔre don.

⁵ Gine naxa di xeme bari, naxan fama si birin yamaride a xɔrɔxɔe ra. Gine to di bari, na di

naxa te Ala yire, a xa mange kibanyi na dennaxe.
⁶ Gine naxa a gi, a siga yire nde gbengberenyi ma Ala nu bara naxan yailan a be, alako a xa balo menni xi wulu keren xi keme firin nun tongo senni bun ma.

⁷ Gere naxa mini koore ma. Minkayilu nun a xa malekee naxa na sube magaaxuxi nun a xa malekee gere, ⁸ kono na sube mu no Minkayilu nun a xa malekee ra. Na kui, sube magaaxuxi nun a xa malekee mu no sabatide koore ma sonon. ⁹ E naxa na sube magaaxuxi xungbe woli boxi ma, a nun a xa malekee. A tan nan findixi na boximase fori ra, naxan xili Ibulisa, xa na mu a ra Sentane. A bara dunija birin madaxu.

¹⁰ Na temui, n naxa xui itexi me koore ma, a a falama,

«Yakosi, kisi temui bara a li,
 muxu Marigi Ala senbe nun a xa mangeya,
 nun a xa Mixi Sugandixi xa mangeya bara fa,
 barima naxan nu muxu ngaxakerenyie kala-
 muma
 muxu Marigi Ala ya i ke nun yanyi ra,
 na bara bira.

¹¹ Muxu ngaxakerenyie xutu sotoxi a ma
 Yexeyore wuli nun e xa seedejoxoya nan saabui
 ra.

E mu kankan e xa simaya ma,
 e mu gaaxu faxe ya ra.

¹² Na kui, koore nun naxee sabetixi naa,
 e xa jlexin.

Kono naxankate bara lu boxi nun baa ma,
 barima Ibulisa bara bira wo mabiri.
 A xonoxi barima a bara a kolon
 a temui gbegbe mu luxi a be kore.»

13 Sube magaaxuxi to a kolon, e bara a woli bɔxi ma, a naxa bira na gine fɔxɔ ra, naxan na di xeme bari. 14 Kɔnɔ xaruma gabutenyi naxa lu na gine be, alako a xa tungan sigafe ra gbengberenyi ma, a luma balo ra dennaxe waxati saxan nun a tagi bun ma. Menni a nu bara makuya na bɔximase ra. 15 Kɔnɔ bɔximase naxa xure ramini a de kui, a xa gine madula. 16 Na temui bɔxi naxa na xure ye min, sube magaaxuxi nu bara naxan namini a de kui, alako a xa na gine rakisi. 17 Sube magaaxuxi to xɔnɔ na gine ma, a naxa siga na gine bɔnsɔe dɔnxɔee gerede, naxee Ala xa sɛriye rabatuma, e man la Isa xa seedeɓɔxɔya ra. 18 Na sube magaaxuxi naxa ti baa de ra meyenyi fari.

13

Sube naxan texi ye xɔɔra

1 Na dangi xanbi n naxa sube magaaxuxi nde to te ra ye xɔɔra, feri fu na a xunyi solofere ma, mangɛ katanyie dɔxɔxi na feri fu fari. Marasɔto xilie fan nu sebeɓi a xunyiye ma. 2 Na sube magaaxuxi nu maniyaxi barate nan na, a sanyie senbe nu gbo, a de nu luxi ne alo yete de. Na sube magaaxuxi naxa a senbe, a xa nɔe, nun a xa kibanyi lu sube boore yi ra. 3 Fi jaaxi to lu a xunyi keren ma, a naxa yalan. Na fi to mu a faxa, dunija naxa kaaba, e birin naxa bira a fɔxɔ ra. 4 Dunija mixie naxa tuubi sube magaaxuxi be, barima a tan nan nu bara nɔe so sube boore yi ra. E man naxa tuubi sube boore be, e nu a fala, «Nde maniya yi sube ra, nde noma a gerede?»

⁵ Na sube naxa nɔɛ soto a xa yete igboe masenyi nun marasotɔɛ fale ra. A naxa nɔɛ soto, a xa wali kike tongo naani nun firin bun ma.

⁶ A naxa Ala rasoto, a Ala xili kana, a Ala xa hɔrɔmɔlingira rasoto, a nun naxee sabatixi koore ma. ⁷ A naxa nɔɛ soto alako a xa seniyeɛntɔɛ gere, a xa nɔ e ra. A naxa nɔɛ soto bɔnsɔɛ, si, xui, nun pamane birin xun ma. ⁸ Dunija mixi birin fama tuubide a tan nan be, naxee xili mu seɓexi Yexɛɛyɔre kɔn naxabaxi xa kisi buki kui kabi dunija fole.

⁹ Tuli na naxan be, a xa a tuli mati yi masenyi ra. ¹⁰ Konyiya ragirixi mixi naxan ma, a sigama ne konyiya kui. Santidegema faxe ragirixi mixi naxan ma, na kanyi fan faxama ne santidegema ra. Seniyeɛntɔɛ xa tunɓabexi nun danxaniya kolonma na nan kui.

¹¹ Na dangi xanbi n man naxa sube magaaxuxi gbete to a tefe boxi bun ma, ferri firin nu na a be alo yexee, a nu wɔyenma alo sube magaaxuxi.

¹² A nu na sube magaaxuxi singe senbe nan nawalife na ya xori, a a niya dunija mixi birin xa tuubi na sube magaaxuxi singe be, naxan xa fi jaaxi nu bara yalan. ¹³ A nu luma kaabanakoe belebele raba ra, han a te ragoro boxi ma kelifɛ koore ma mixie ya xori. ¹⁴ A to na senbe soto, a naxa dunija mixie madaxu a xa kaabanakoe ra na sube magaaxuxi singe ya xori. A naxa a fala dunija mixie be e xa kuye yailan naxan maniya na sube magaaxuxi singe ra, naxan nu bara maxɔnɔ santidegema ra, kɔnɔ a mu faxes.

¹⁵ E to na kuye yailan, a naxa nɔɛ soto a xa a niya na kuye xa wɔyen, mixi birin xa faxes naxan

mu tuubima na kuye be. ¹⁶ A naxa yaamari fi, dimedie nun forie, bannae nun setaree, lasirie nun konyie, tonxuma xa sa e birin yirefanyi belexe ma, xa na mu e tigi ma, ¹⁷ alako mixi matonxumataree naxa sare so, e naxa sare mati. Na tonxuma findixi sube xili nan na, xa na mu a ra yi konti nan findixi xili ra. ¹⁸ Lonni na naxan be, a xa na konti kolon, barima a adamadi xa fe masenma. Na konti naxan findixi xili ra a findixi keme senni, tongo senni nun senni nan na.

14

Yexexyore nun a xa mixi rakisixie

¹ N to n ya rage, n naxa Yexexyore to a tixi Siyoni geya fari. Mixi wulu keme wulu tongo naani nun naani nu na a seeti ma, Yexexyore xili nun a Baba xili sebexi e tigi ma. ² N naxa xui nde me koore ma, alo xure xungbe, xa na mu a ra alo galanyi. A nu luxi ne alo mixie nan nu kora bonbofe. ³ E nu na beeti neene bafe mange kibanyi ya i, a nun na nimase naani nun na forie. Mixi yo mu nu noma na beeti matinkande, fo na dunija mixi wulu keme wulu tongo naani nun naani naxee xun nu bara sara. ⁴ E mu nu yene rabaxi gine ra, e nu seniye. E birama na Yexexyore foxo ra yire birin. E xun nu bara sara mixie tagi, alako e xa findi Ala gbe nun Yexexyore gbe ra, alo serexe singe naxan bama Ala be xe xaba temui. ⁵ E de mu nu wule falaxi, marakorosi yo mu nu e ma.

⁶ N naxa maleke gbete to a jere ra koore ma. Xibaaru fanyi nu na a yi ra dunija mixie be, si, bonsae, xui, nun pamane birin be abadan. ⁷ A

naxa a fala a xui itexi ra, «Wo xa gaaxu Ala ya ra, wo xa a matoxo, barima a xa kiiti waxati bara a li. Wo xa wo igoro a be, naxan koore, boxi, baa, nun dulonyie daaxi.»

⁸ Maleke firin nde nu biraxi a foxo ra, a nu fa a fala, «Babilon belebele bara bira. Babilon bara bira, naxan pamanee rasiisixi a xa fe naaxie ra.»

⁹ Maleke saxan nde nu biraxi e foxo ra, a nu fa a fala a xui itexi ra, «Xa mixi nde a igoroma na sube be, xa na mu a ra na kuye be naxan yailanxi a misaali ra, a fa sa li tonxuma na a tigi ma, xa na mu a belexe ma, ¹⁰ na kanyi fan Ala xa xone kolonma ne, a fa lu alo siisila naxan beere xoxoxe minxi. A fama toorode te nun soda xora, maleke seniyenxie nun Yexeyore ya xori. ¹¹ Tuuri naxan tema na te xora a mu jonma abadan. Na mixie, naxee e igoroma na sube be, xa na mu a ra na kuye be naxan yailanxi a misaali ra, a fa sa li na sube xili tonxuma saxi e ma, na kanyie mu malabui sotoma kee nun yanyi. ¹² Seniyentoe xa tinnabexi nan na ki, naxee Ala xa seriye rabatuma, naxee danxaniyaxi Isa ma.»

¹³ N naxa xui nde me koore ma a falafe ra, «I xa a sebe a seewe na mixie be, naxee faxama Ala xa fe kui yakosi han dunija raponyi.» Ala Xaxili Seniyenxi naxa a masen, «Iyo, nondi na a ra. E lan e xa e malabu e xa wali xoxoxe ma, e xa na wali sare soto.»

¹⁴ N naxa nuxui fiixe to. Daali nde nu magoroxi a fari, naxan maniya adamadi ra. Mange katanyi xesema daaxi nu saxi a xun ma, warate xepenxi nu na a belexe. ¹⁵ Maleke gbete naxa mini horomolingira kui, a a fala a be a xui itexi

ra, «I xa warate rawali, xe xaba, barima na waxati bara a li, dunija xe xa xaba. ¹⁶ Naxan nu magoroxi nuxui fari, a naxa warate rawali dunija ma, dunija xe naxa xaba.»

¹⁷ Maleke gbete naxa mini koore hōrōmōlingira kui, warate xepenxi nu na a belexe. ¹⁸ Maleke gbete, naxan nu te yamarima, a naxa keli serexebade yire, a a fala a xui itexi ra warate xepenxi kanyi be, «Warate xepenxi rawali, weni bogie xaba dunija, barima e bara mō.» ¹⁹ Na maleke naxa warate rawali, a fa dunija weni bogi birin ba, a e sa a sase kui Ala xa xone e maboronma dennaxe. ²⁰ Na wali naxa raba taa fari ma. Mixi wuli naxa na se sase rafe, a fili a ma han na wuli naxa ikuya kilo keme saxan na, a xa tilinyi fan soe de suxuma.

15

Maleke solofere nun gbaloe dōnxōe

¹ Na dangi xanbi, n man naxa tōnxuma xungbe to naxan bara n de ixara. Maleke solofere naxa mini gbaloe dōnxōe solofere ra, Ala xa xone kamalima naxee ra. ² N naxa baa nde to, a luxi alo diyaman, a sunbuxi te ra. Mixi naxee nu bara nō na sube ra, a nun na kuye naxan yailanxi a misaali ra, a nun a xili xa konti ra, e nu tixi baa fari, Ala xa korae nu na e belexe. ³ E nu Ala xa konyi Munsa xa beeti nan bama, a nun Yexeyore xa beeti, a falafe ra, «Muxu Marigi Ala Senbe Kanyi, i xa walie senbe gbo! E makaaba! Dunija Mangē, i xa kira nōndi na a ra, a man tinxin. ⁴ Marigi, nde mu gaaxuma i ya ra? Nde mu i xili matōxōma? I keren peti nan seniyeen.

Namane birin fama ne e magorode i be, barima i bara i xa tinxinyi makenen.»

⁵ Na to dangi, n naxa Ala xa hɔrɔmɔlingira rabixi to koore ma, saate kankira na naxan kui.

⁶ Maleke solofere, tɔɔre donxɔe solofere nu na naxee yi ra, e naxa mini hɔrɔmɔlingira kui, serexedube dugi fiixe mayanbaxie ragoroxi e ma, beleti xɛema daaxi balanxi e kanke ma. ⁷ Nimase keren na nimase naani ya ma, a naxa tɔnbili xɛema daaxi solofere so na maleke solofere yi ra. Na tɔnbilie nu rafexi Ala xa xɔne nan na, Ala naxan jɔne a ra abadan. ⁸ Tuuri naxa hɔrɔmɔlingira rafe Ala xa nɔre nun a senbe xa fe ra. Mixi yo mu nu nɔma sode hɔrɔmɔlingira kui, fo tɔɔre solofere xa wali xa kamali naxee nu na maleke soloferee yi ra.

16

Tɔnbili solofere

¹ N naxa xui xungbe nde me, naxan kelixi hɔrɔmɔlingira kui, a a falama malekee be, «Wo siga, wo xa Ala xa xɔne tɔnbili soloferee ifili dunɔna ma.» ² Maleke singe naxa siga, a sa a xa tɔnbili ifili dunɔna ma. Na kui, fi jaaxi naxa mini mixie ma, na sube xa tɔnxuma nu saxi naxee ma, naxee nu tuubima kuye be naxan yailanxi a misaali ra.

³ Maleke firin nde naxa a xa tɔnbili ifili baa ma. Baa naxa lu alɔ mixi faxaxi wuli. Nimase birin naxa faxes, naxee nu na baa ma.

⁴ Maleke saxan nde naxa a xa tɔnbili ifili xuree nun dulonyie ma. E fan naxa findi wuli ra. ⁵ N naxa maleke xui me, naxan nu ye yamarima. A

naxa a fala, «I tan naxan na to, i tan naxan na xoro, i tan naxan seniyeɗ, i bara kiiti tinxinxi sa, ⁶ barima e nu bara seniyeɗtoɗe nun namijonmɛe wuli ramini. I fan bara wuli so e yi ra, e naxan minma. A lanxi na ki nɛ.» ⁷ N naxa serɛɛɛbade fan xui mɛ. A naxa a fala, «Iyo, Ala Senbe Kanyi, i xa kiiti birin tinxin, e findixi nɗɗi nan na.»

⁸ Maleke naani nde naxa a xa tɔnbili ifili soge ma. Soge naxa yaamari soto a xa adamadie gan a te ra. ⁹ Wuyenyi jaaxi naxa mixie gan. E naxa Ala xili rasoto, naxan na toore birin nasanbaxi. E mu tuubi, e tondi Ala matoxode.

¹⁰ Maleke suuli nde naxa a xa tɔnbili ifili na sube xa kibanyi ma. A xa mangɛya naxa lu dimi kui, mixie naxa e nɛnyie xin jaxankate ma, ¹¹ e fa Ala xili rasoto, naxan na koore ma, e xa toore nun e xa fie xa fe ra. E tondi gbilende e xa wali kobie foxo ra.

¹² Maleke senni nde naxa a xa tɔnbili ifili Efirati xure xungbe ma. Na xure naxa xara, alako a xa findi kira ra mangɛ be, naxee fama kelife sogetede. ¹³ N naxa jinne seniyeɗtare saxan to mini ra na sube magaaxuxi de kui, na sube boore de kui, a nun na namijonmɛ wule fale de kui. Na jinnɛe nu maniyaxi xuupɛe nan na. ¹⁴ Sentane xa jinnɛe nan nu e ra, naxee tɔnxumae rabama, e man sigama duniya mangɛe maxilide, alako e xa e malan, e xa gere so Ala Senbe Kanyi xa loxoɗe xungbe ma. ¹⁵ «Wo bara a to, n fama terenna nan na, alo mujeti a gbe wali rabama ki naxɛ. Seewe na mixi be naxan mu xima, naxan mu a xa dugi bama. Na kanyi naxa lu a mageli ra, alako a naxa yaagi.»

¹⁶ Ninnɛe naxa dunija mangɛe malan yire nde naxan xili falama Eburu xui ra «Aramagedon.»

¹⁷ Malekɛ solofere nde naxa a xa tɔnbili ifili kuye ma. Xui xungbe nde naxa mini hɔrɔmɔlingira kui Ala xa kibanyi mabiri, a a masen, «A bara ɲɔn.» ¹⁸ Galanyi naxa bula, xuie naxa mini, seyamakɔnyie naxa mini, bɔxi naxa sɛrɛn, naxan maniye mu nu raba sinden kafi dunija fɔlɛ.

¹⁹ Na taa xungbe naxa kana alɔ se naxan giraxi dɔxɔ saxan. Dunija taae birin naxa bira. Ala naxa ratu Babilɔn taa gbe ma, a wɛni tɔnbili fi a ma a xa Ala xa xɔnɛ mankanɛ min. ²⁰ Surie nun geyae naxa lɔɛ.

²¹ Balabalanyi belebelee naxa keli koore ma, e bira mixie ma. A xɔri keren binya kilo tongo saxan nun naani ɲɔndɔn. Mixie naxa Ala xili rasɔɔ na balabalanyi xa fe ra, barima na tɔɔrɛ nu gbo a gbe ra.

17

Babilɔn xa kanɛ

¹ Na dangi xanbi, malekɛ keren naxan nu na na malekɛ tɔnbili kanyi solofere ya ma, a naxa a fala n bɛ, «Fa be, alako n xa langoe xungbe xa kiiti masen i bɛ, na langoe naxan dɔxɔxi xure xungbee dɛ ra.» ² Dunija mangɛe nun na langoe ginɛ naxa fe kobi raba. E xa mixie fan naxa bira fe ɲaaxie fɔxɔ ra han e naxa lu alɔ siisilae.

³ Na malekɛ naxa laamatunyi nde masen n bɛ. N naxa ginɛ nde to gbengberenyi ma, a dɔxɔxi sube gbeeli fari, marasɔɔ xilie nu sɛbɛxi naxan ma. Xunyi solofere nu na a ma, feri fu tixi a xun ma. ⁴ Na ginɛ nu maxirixi donma gbeeli tofanyi

nan na, kɔnmagore, belexerasoe, nun xurunde tofanyie nu na a yi ra naxee yailanxi xεema nun gεme tofanyie ra. Pɔɔti xεema daaxi suxuxi a yi ra, fe xɔnxi seniyentaree nu na a kui, naxee misaalixi a xa wali jaaxi ra. ⁵ Xili nde seβexi a tigi ma gundo daaxi: «Babilɔn xungbe, yenelae nun fe jaaxie nga.» ⁶ N naxa na giɛ to, a siisixi seniyentɔee wuli ra, naxee nu findixi Isa xa seedee ra. N to a to, n de naxa ixara ki fanyi.

⁷ Na maleke naxa a fala n be, «Munfe ra i de ixaraxi? N fama ne yi gundo tagi rabade i be, yi giɛ xa fe ra nun yi sube xunyi solofere nun feri fu kanyi xa fe ra a dɔxɔxi naxan fari. ⁸ I sube naxan to, a nu na na, kɔnɔ a mu na yakɔsi. A fama ne tede yili tilinxi kui, a fa bɔnɔ. Adamadi naxee xili mu seβexi kisi buki kui, kabi dunija folε, e kaabama ne yi sube xa fe ra, barima singe a nu na, yakɔsi a mu na, kɔnɔ temui naxan sa fama, a man minima ne.»

⁹ Xaxilima nɔma yi fahaamude: Na xunyi solofere misaalixi geya solofere nan na, giɛ dɔxɔxi naxee fari. ¹⁰ Nee man misaalixi mange solofere nan na. Suuli bara bira, keren na na, boore mu nu fa sinden. A na fa, a buma ne dondoronti. ¹¹ Sube naxan nu na na, kɔnɔ a mu na yakɔsi, na misaalixi mange solomasaxan nde nan na. A fan na na na mange solofere nan ya ma naxan fama bɔnɔde.

¹² Na feri fu i naxee toxi, nee fan misaalixi mange fu nan na, naxee mu nu mangeya sɔtɔ sinden. E tan nun na sube, e fama mange nɔe nan sɔtɔde waxati keren bun ma. ¹³ E waxɔnfe

birin lan. E e xa senbe nun e xa mangeya ragbilenma ne na sube ma. ¹⁴ E Yexeyore gerema ne, konɔ Yexeyore nan geenima, barima a tan nan findixi marigie Marigi ra, mangee xa Mange. A xa mixi sugandixie, a xa danxaniyatose na a seeti ma. ¹⁵ A naxa a fala n be, «Na xuree i naxee toxi, na langoe gine doxoxi xure naxee de ra, e misaalixi pamanee, bonsoee, sie, nun xuiie nan na. ¹⁶ Na feri fu nun na sube, i naxee toxi, e na langoe gine xonma ne. E fama ne se birin bade a yi ra, e fa a ti a mageli ra, e a sube don, e a donxoe woli te xora, ¹⁷ barima Ala nan a ragirixi e xa a waxonfe raba. E xa e xa mangeya ragbilen na sube ma, han Ala xa masenyi kamalima temui naxe. ¹⁸ Na gine i naxan toxi, a misaalixi dunija mangee xa mangataa xungbe nan na.»

18

Babilon birafe

¹ Na dangi xanbi, n naxa maleke gbete to goro ra keli koore ma. Nɔe xungbe nu na a yi, a xa nɔre naxa dunija iyalan. ² A naxa a fala a xui itexi ra, «Babilon xungbe bara bira. Babilon bara bira, a bara findi jinne xonyi ra, jinne seniyentaree nun xoni raharamuxie luma dennaxe. ³ A kanaxi ne barima si birin bara bira a xa fe naaxie foxo ra. Dunija mangee bara lu a seeti ma a xa wali kobi kui. Dunija yulee fan bara banna a waxonfe saabui ra. E birin luxi ne alo siisilae.»

⁴ N naxa xui gbete me keli koore ma a falafe ra, «N ma pama, wo xa mini a ya ma, alako wo fan naxa lu a xa yunubie kui, wo xa a xa toore

fan soto. ⁵ A xa yunubie bara gbo a gbegbe ra. Ala bara ratu a xa tinxintareya birin ma. ⁶ Wo xa a xa wali sare ragbilen a ma doxo firin. A naxan nabaxi wo ra, wo xa na raba a tan fan na doxo firin. ⁷ A waxonfe xun to nu masaxi temui birin, wo fan xa a xa toore xun masa na ki, a xa sunnun, barima a a fala ne a boje kui, «Mange gine nan n na. Kaaje gine mu na n na, n mu luma sunnunyi kui abadan.» ⁸ Na masenyi xa fe ra, a fama yi gbaloe tode loxoere keren: faxe, sunnunyi, nun kaame. A ganma ne te ra, barima Marigi Ala Senbema nan a makiitixi.»

⁹ Dunija mange birin naxee bara bira a xa fe naaxie nun a waxonfee foxo ra, e fama ne wade. E na a to a xa taa na ganfe, e sunnunma ne. ¹⁰ E lu yire makuye barima e gaaxuxi a xa toore ya ra. E nu fa a fala, «Naxankate na Babilon be. Naxankate na na taa xungbe senbema be. A bara makiiti leeri keren bun ma.»

¹¹ Dunija yulee wama ne a xa fe ra, e sunnunma ne, barima mixi mu na naxan e xa kotee sarama sonon, ¹² kote naxan findixi xesema ra, gbeti, geme tofanyie, dugi gese daaxi, dugi gbeeli, wuri fanyi, sili jinyi masolixi, wuri fanyi masolixi, yoxui, wure, geme xoxoxe, ¹³ donse joxunme, surayi molli birin, labunde, weni, ture, farin fanyi, ningee, yexese, soee, soori ragisee, nun konyie. ¹⁴ «I waxonfe birin bara makuya i ra, na se fanyie bara loe i ma. I mu nee sotoma sonon.» ¹⁵ Yule naxee bannaxi a saabui ra, e fan luma ne yire makuye, barima e gaaxuxi a xa toore ya ra. E wama ne, e lu sunnunyi kui. ¹⁶ E nu a fala, «Naxankate na na taa xungbe be,

ɲaxankate na a be, naxan nu wama dugi fiixe, dugi gbeeli, xεema, nun gεme tofanyie xon.»

¹⁷ A xa naafuli birin bara kana na waxati kerenyi kui. Kunkui rapereεe nun mixi naxan birin kunkui wali nde rabama, e luma ne yire makuye, ¹⁸ e fa a fala e xui itexi ra na taa xungbe ganxi ya ra, «Yi taa, a maniye mu na.» ¹⁹ E fama ne xube masode e xunyi ma, e wa, e lu sunnunyi kui, e a fala, «ɲaxankate na na taa xungbe be, ɲaxankate na na taa be kunkui kanyie bannaxi dennaxe. Na taa bara findi gbengberenyi ra na waxati kerenyi kui.»

²⁰ «Naxee na koore, wo xa ɲelixin na taa xa ɲaxankate xa fe ra. Seniyentεee, Ala xa xεerae, nun namijonmee, wo tan xa ɲelixin, barima Ala bara wo gbexoxo.» ²¹ Na temui maleke senbema nde naxa gεme xungbe tongo naxan nu luxi alo se luxutase, a naxa a woli baa ma a falafe ra, «Babilon taa xungbe birama ne a ɲaaxi ra alo yi gεme. Mixi mu a toma sonon.»

²² «I xa sigie mu mema sonon, naxee sama kora, xule, nun sara xui ra. Wali xui mu minima i xonyi sonon, maale din xui fan mu luma i xonyi sonon. ²³ Lanpui xa naiyalanyi mu toma i xonyi sonon. Futi xirimae xa ɲelixin xui mu mema i xonyi sonon, barima i xa yuleεe nu bara findi mixi xungbee ra duniɲa, i bara si birin natantan i xa fe ɲaaxie saabui ra. ²⁴ Namijonmee nun seniyentεee wuli bara mini i xonyi, a nun naxee kon bara raxaba boxi ma.»

19

Ala xa tantui

¹ Na to dangi, n naxa jama xungbe xui me koore ma a fala ra, «Ala tantu. Kisi, xunnakeli, nun senbe na muxu Marigi Ala be, ² barima a xa kiiti tinxin, a findixi nondi nan na. A bara langoe gine makiiti, naxan nu bara dunija ratantan a xa fe naaxie ra. Ala bara a xa konyie wuli gberoxo a ma.»

³ Nama man naxa a fala a firin nde, «Ala tantu. Babilon tuuri tema ne abadan.»

⁴ Na fori moxoren nun naani, nun na nimase naani naxa e felen boxi, e Ala batu naxan nu magoroxi kibanyi kui, a falafe ra, «Amina, Ala tantu.»

⁵ Xui nde naxa mini kibanyi, a falafe ra, «Ala xa konyie, wo xa won Marigi Ala matoxo, wo tan naxee gaaxu a ya ra, wo tan dimee nun forie.»

⁶ N naxa jama xungbe xui me naxan senbe gbo alo xure wundu xui, xa na mu a ra galanyi xui. E naxa a fala, «Ala tantu, barima Ala Senbe Kanyi, won Marigi Ala bara so a xa mangeya kui.

⁷ Won xa seewa, won xa jlexin, won xa a binya, barima Yexeyore xa futi xiri temui bara a li. A naxan doxoma, a bara ge a yete yailande. ⁸ A naxan doxoma a bara dugi fixe tofanyi ragoro a ma, naxan misaalixi seniyentoe xa kewali tinxinie ra.»

⁹ Maleke naxa a fala n be, «I xa a sebe, <Jlexinyi na mixie be naxee maxilixi Yexeyore xa futi xiri malanyi.» A naxa a fala n be, «Ala xa nondi nan na ki.» ¹⁰ N naxa n xinbi sin a bun ma n xa a batu, konjo a naxa a fala n be, «Ade, i naxa na raba. N fan findixi Ala xa konyi nan na alo i tan nun i ngaxakerenyi naxee bara la Isa xa seederoxoya ra. I xa Ala nan batu. Isa

xa seedeṛoxoya findixi namijonme xa masenyi xori nan na.»

¹¹ Na dangi xanbi n naxa koore to rabi ra, soe fiixe tixi na, a ragima xili Dugutege nun Nondi fale. A gere soma tinxinyi nan na, a kiiti sa tinxinyi kui. ¹² A yae nu luxi ne alo te, mange katanyi naxan yailanxi geme tofanyi ra nu dusuxi a xun na. A xili sebexi a ma, xili mixi yo mu naxan kolon bafe a tan na. ¹³ A xa dugi bundaxi wuli ra. A xili ne Ala xa Masenyi. ¹⁴ Koore soori gali nu biraxi a foxo ra e xa soe fiixee fari, dugi fiixe tofanyie fan nagoroxi e ma. ¹⁵ Santidegema xerexi nu minixi a de i, alako a xa pamanee gere, a xa e yamari sawuri senbema ra, Ala Senbe Kanyi xa xone xa kamali. ¹⁶ A sebexi a xa dugi xungbe ma, a nun a tabe ma, «Mangee xa Mange, marigie Marigi.»

¹⁷ N naxa maleke to, a tixi soge fari. A naxa a fala a xui itexi ra xoni birin be naxee nu na koore ma, «Wo fa Ala xa xunnakeli yire, ¹⁸ wo xa mangee sube don, a nun soori mangee sube, senbema sube, soee sube, soe ragie sube, lasiri nun konyie sube, dimee nun forie sube.»

¹⁹ N naxa na sube to, a nun dunija mangee nun e xa soorie. E birin nu malanxi alako e xa na soe fiixe ragima nun a xa soori gali gere.

²⁰ Soe fiixe ragima naxa na sube jaaxi suxu, a nun na namijonme wule fale, naxan nu bara mixie madaxu tonxumae ra, sube xa tonxuma nu saxi mixi naxee ma, a nun naxee nu bara na sube xa kuye batu. Na firinyie birin naxa woli te nun soda xora. ²¹ Santidegema naxan nu minima

soe fiixe ragima de kui, a naxa booree faxa, xonie fa e sube don.

20

Sentanε rajɔnyi

¹ Na dangi xanbi, n naxa maleke to goro ra kelife koore ma, yili tilinxi naade saabi nun yolɔnxɔnyi belebele nu na a yi ra. ² A naxa na sube magaaxuxi suxu, na boximase fori, naxan findixi Ibulisa ra, na nan na ki Sentanε. A naxa a xiri, a xa lu na ki je wulu keren bun ma. ³ A naxa a woli yili tilinxi kui, a naade balan, a tɔnxuma sa naade ma, alako a naxa mini sie madaxude han na je wulu keren xa kamali. Na xanbi a lanma a xa fulun waxati dunkedi bun ma.

⁴ N naxa kibanyi ndee to. Mixi naxee magoroxi e kui, nee nu bara yaamari soto e xa kiiti sa. N naxa mixie to naxee xunye nu bara ba e de i Isa xa seedeɔɔɔya nun Ala xa masenyi xa fe ra. N man naxa mixie to naxee mu nu tuubi na sube nun a xa kuye be, na sube xili mu nu seɔexi e tigi ma, xa na mu a ra e belexe ma. E nu bara keli faxe ma, e jeje, e yaamari raba Ala xa Mixi Sugandixi seeti ma je wulu keren bun ma. ⁵ Boore mixi faxaxie mu nu kelixi faxe ma sinden, fo na je wulu keren xa kamali. Marakeli singe nan na ki. ⁶ Nelexinyi nun seniyenyi na mixie be naxee bara lu na marakeli singe kui. Saya firin nde mu noma e lide sonon. E findima ne Ala nun Ala xa Mixi Sugandixi xa serexedubee ra, e fa yaamari ti a seeti ma je wulu keren bun ma.

⁷ Na Ƶε wulu keren na kamali temui naxe, Sentane minima ne a xa geeli kui, ⁸ a siga dunipa birin sie madaxude, alo Gogo nun Magogo, a e malan gere xili ma. E xasabi luma ne alo meyenyi naxan na baa de ra.

⁹ Sie kelima ne dunipa yire birin, e fa Ala xa pama rabilin a xa taa xanuxi kui. Kono na temui te goroma ne kelife koore ma, a fa e sonto. ¹⁰ Ibulisa naxan nu sie madaxuma, a tan bara woli te nun soda xora, na sube nun na namijonme wule fale na dennaxe. E naxankatama ne naa ke ne nun yanyi ra abadan.

¹¹ Na dangi xanbi, n naxa kibanyi xungbe fixe to, Ala magoroxi a kui. Boxi nun koore naxa e gi a ya ra, e loe. ¹² N naxa mixi faxaxie to, forie nun dimee, e birin tixi kibanyi ya i. Bukie naxa rabi, boore buki fan naxa rabi naxan findixi kisi buki ra. Mixi faxaxie naxa makiiti e kewali ra naxan nu sebexi na bukie kui. ¹³ Mixi faxaxie naxee nu na baa ma, nee naxa keli. Mixi faxaxie naxee nu na aligiyama, nee fan naxa keli, e birin naxa makiiti e kewali ma. ¹⁴ Faxe nun aligiyama naxa woli te xora, naxan findixi faxe firin nde ra. ¹⁵ Mixi naxan birin xili mu nu sebexi kisi buki kui, e naxa woli te xora.

21

Koore neene nun boxi neene

¹ N naxa koore nun boxi neene to, barima koore nun boxi singe nu bara loe, baa fan mu nu na sonon. ² N naxa taa seniye nxi to, Darisalamu neene, naxan nu na gorofe keli koore ma Ala seeti ma. A nu rafalaxi a fanyi ra alo gine naxan

sigama a xa mōri ralande a xa futi xiri loxɔɛ. ³ N naxa xui sɛnbɛma nde mɛ kelife kibanyi yire, a falafe ra, «Ala xa hɔrɔmɔlingira nan ya naxan tixi adamadie ya ma. Ala sabatima nɛ adamadie tagi, e findi a xa pama ra, a fan findi e Marigi Ala ra, a lu e tagi. ⁴ A e yaye birin bama nɛ. Faxɛ, sunnunyi, wa xui, nun tɔɔrɛ mu luma naa sɔnɔn, barima na fe mɔoli naxee nu na singe ra, nee birin bara pɔn.»

⁵ Naxan magoroxi kibanyi kui a naxa a fala, «Yakɔsi, n bara fe birin masara.» A man naxa a fala, «A sɛbɛ, barima masenyi na a ra naxan findixi nɔndi ra, a mu kanama abadan.» ⁶ A naxa a fala n bɛ, «A bara pɔn. N tan nan na fe singe nun fe dɔnxɔɛ ra, a fɔlɛ nun a rapɔnyi. Ye xɔli na naxan ma, n kisi ye fima nɛ a ma, a mu sarama. Na ye misaalixi kisi nan na. ⁷ Mixi naxan geenima, a kɛ nan na ki. N bara findi a Marigi Ala ra, a fan bara findi n ma di ra. ⁸ Kɔnɔ mixi gaaxuxie, danxaniyataree, mixi paaxie, faxɛtie, yɛnɛlae, mandurulae, kuye batuie, wule falee, e birin luma nɛ tɛ nun soda xɔɔra. Na findima faxɛ firin nde nan na.»

⁹ Malekɛ nde naxan nu na na malekɛ solofere ya ma, tɔnbili solofere nu na naxee yi ra, mankanɛ solofere saxi e kui, a naxa fa n yire, a a fala n bɛ, «Fa be, n xa Yɛxɛyɔrɛ xa ginɛ masen i bɛ, naxan xa futi fama xiride.» ¹⁰ A naxa n xaxili xanin geya xungbe itexi ma. Mɛnni a naxa na taa seniyɛnxi masen n bɛ, naxan findixi na Darisalamu ra, naxan nu bara goro kelife koore ma Ala sɛti ma. ¹¹ Ala xa nɔrɛ nu na a ma, a nu yanbama alɔ gɛmɛ tofanyi naxan maniyaxi

diyaman na. ¹² A xa tete nu ite, naade fu nu firin nu na a ma, maleke fu nun firin nu tixi na naadee ra e makantafe ma. Isirayila bonsœ fu nun firin xili nu sebexi na naadee ma. ¹³ Naade saxan nu na sogetede mabiri, naade saxan nu na koola mabiri, naade saxan nu na yirefanyi mabiri, naade saxan nu na sogeorode mabiri. ¹⁴ Taa tete nu tixi na geme safe fu nun firin nan fari, Yexexyore xa xera fu nun firin xilie nu sebexi e ma. ¹⁵ Maniyase xema daaxi nu na na maleke yi ra, naxan nu woyenma n be, alako a xa no taa, a naadee, nun a tete maniyade. ¹⁶ Taa kuyɛ, taa igboɲa, nun taa iteya, a birin nu lanxi kilo wulu firin, kilo keme firin, kilo moxɔɲen nan ma. ¹⁷ Maleke naxa tete fan maniya adama ki ma. Na naxa lan kanke ya tongo saxan nun senni ma.

¹⁸ Tete nu yailanxi geme tofanyi nan na naxan maniya diyaman na. Taa tan nu yailanxi xema xori fanyi nan na naxan tinse alo ye. ¹⁹ Taa tete nu tixi geme xungbee nan fari. Geme tofanyi mooli birin nan nu na geme xungbee raxunmaxi. Geme xungbe singe raxunmaxi geme tofanyi nde nan na naxan xili falama yasipe, a firin nde raxunmaxi geme tofanyi nde nan na naxan xili falama safiri, a saxan nde kalisedone, a naani nde emerode, ²⁰ a suuli nde sarodonixi, a senni nde sarodone, a solofere nde kirosolite, a solomasaxan nde berili, a solomanaani nde topasi, a fu nde kirisopirase, a fu nun keren nde hiyasinti, a fu nun firin nde ametisite. ²¹ Tete naade fu nun firin nu yailanxi geme tofanyie nan na naxee na baa ma. Naade birin findixi geme

keren nan na. Taa malande nu yailanxi xεεma xori fanyi nan na naxan tinse alo ye.

²² N mu Ala xa hōrōmōlingira toxi taa kui, barima Marigi Ala Senbe Kanyi nun Yεxεeyōre nan na hōrōmōbanxi ra. ²³ Na taa hayi mu nu na soqe ma, xa na mu a ra kike ma, alako a xa naiyalanyi soto. Ala xa nōre nan findima a xa naiyalanyi ra, Yεxεeyōre findima a xa lanpui nan na. ²⁴ Sie jεrema a xa naiyalanyi nan kui, dunija mangεe fama ne a binyade. ²⁵ Na taa naadεe mu balanma, barima kōe mu soma naa. ²⁶ Sie fama ne Ala binyade naa, e a matoxo. ²⁷ Se seniyentare yo mu soma naa, mixi naxan fe xonxi rabama nun mixi naxan wule falama, e fan mu soma naa. Mixi naxee xili sebexi Yεxεeyōre xa kisi buki kui, e gbansan nan soma na.

22

Ala xa kisi

¹ Na maleke naxa kisi xure masen n be. A nu tinse alo diyaman, a nu minima Ala nun Yεxεeyōre xa kibanyi nan kui, ² a fa findi xure ra taa tagi. Kisi sansie nu tixi a de firin na, e nu bogi kike yo kike, sanmaya fu nun firin je kui. E burexe findixi seri nan na jamanee be. ³ Danke yo mu na sonon. Ala nun Yεxεeyōre xa kibanyi na taa kui. Ala xa konyie a xui rabatuma, ⁴ e a yatagi to, a xili sebexi e tigi ma. ⁵ Kōe mu soma naa, e hayi mu na lanpui nun soqe naiyalanyi ma sonon, barima Marigi Ala nan findixi e xa naiyalanyi ra. Ala xa konyie yaamari tima ne naa abadan.

⁶ Maleke naxa a fala n be, «Yi masenyi nɔndi nan a ra, a mu kanama. Marigi Ala, naxan namipɔnme xaxili rapɛrema, a naxa a xa maleke xee alako a xa a masen a xa konyie be naxan fama rabade waxati makɔrexi ra.»

⁷ Isa naxa a masen, «I xa a kolon, a gbe mu luxi n xa fa. Nelexinyi na mixi be naxan yi masenyi rabatuma, naxan sebexi yi Kitaabui kui Ala xili ra.»

⁸ N tan Yaya, n bara na fe birin me, n bara na fe birin to. N to na me, n to na to, n naxa bira na maleke bun ma naxan nu bara na fee masen n be, alako n xa a batu. ⁹ Kɔnɔ a naxa a fala n be, «Ade, i naxa na raba. N fan findixi Ala xa konyi nan na alo i tan nun i ngaxakerenyi naxee findixi namipɔnmee ra, a nun mixi naxee yi Kitaabui xa masenyi rabatuma. I xa Ala batu.»

¹⁰ Na dangi xanbi na maleke naxa a fala n be, «I naxa yi masenyi balan tɔnxuma ra sinden, naxan sebexi yi Kitaabui kui Ala xili ra, barima waxati bara makɔre. ¹¹ Tinxintare xa lu tinxintareya kui, seniyentare xa lu seniyentarepa kui, tinxintɔe xa lu tinxinyi kui, seniyentɔe xa lu seniyenyi kui.»

¹² Isa naxa a masen, «I xa a kolon, a gbe mu luxi n xa fa, n man fama ne mixi birin xa kewali sare ra. ¹³ N tan nan findixi fe singe nun fe dɔnxɔe ra, a fɔle nun a rapɔnyi ra. ¹⁴ Nelexinyi na mixi be naxee e yete seniyenma, alako e xa kisi sansi bogi don, e man xa nɔ sode na taa kui naade ra. ¹⁵ Fe jaaxi rabae na taa fari ma, mandurulae, yenelae, faxetie, kuye batuie, nun wule fale birin wule rafan naxee ma. ¹⁶ N tan Isa, n bara n ma maleke xee seederɔxɔya ra

danxaniyatɔɛ pamae ma. N tan findixi Dawuda bɔnsɔɛ sanke nan na, n tan findixi Dawuda bɔnsɔɛ nan na. N luma nɛ alɔ subaxɛ looloe.»

¹⁷ Ala Xaxili Seniyenxi nun ginɛ naxan xa futi xirima, e birin a falama, «Fa.» Naxan na a mɛ, na fan xa a fala, «Fa! Ye xɔli na naxan ma, a xa fa. Naxan wama a minfe, a xa kisi ye tongo, a xa a min, a mu sarama!»

¹⁸ N tan Yaya bara findi seede ra mixi birin bɛ naxee bara yi masenyi mɛ naxan seɓɛxi yi Kitaabui kui Ala xili ra. Xa a sa li mixi nde fama fe gbɛtɛ nde sade yi masenyi fari, Ala nan fama tɔɔrɛ sade na kanyi ma, alɔ tɔɔrɛ naxan ma fe seɓɛxi yi Kitaabui kui. ¹⁹ Xa a sa li mixi nde naxa wɔyɛnyi nde ba yi namijɔnmɛ xa masenyi ra naxan seɓɛxi yi Kitaabui kui, Ala nan fama kisi sansi kɛ bade a yi ra, a fa lu taa seniyenxi fari ma, alɔ a seɓɛxi yi Kitaabui kui ki naxe. ²⁰ Yi seede naxan seedeɲɔɲɔya baxi, a xa masenyi nan ya, a naxe, «Iyo, a gbe mu luxi n xa fa.» Amina. Marigi Isa, i xa fa!

²¹ Marigi Isa xa hinne birin na.

Soso Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila
The Holy Bible in the Susu language of Guinea (Soso
Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila Bible)

copyright © 2015 Mission Évangélique Réformée Néerlandaise et les
Traducteurs Pionniers de la Bible

Language: Susu

Contributor: Mission Évangélique Réformée Néerlandaise

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it
in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

f1d08866-ea3e-5b9b-b506-e7690c5c61d2